

Søknad

Søknadsnr.	2013-0103	Søknadsår	2013	Arkivsak
Støtteordning	Bolyst 2013			
Prosjektnavn	Vindkraftsamfunn 2.0			

Kort beskrivelse

Prosjektet består av å utvikle strategier og iverksette tiltak for at Åfjord og øvrige vindkraftkommuner på Nord-Fosen skal utnytte de muligheter som oppstår i forbindelse med storstilt utbygging av vindkraft fram mot 2020. Det er et betydelig behov for å flytte fokus fra lokale ulemper med vindkraftutbygging til å jobbe målrettet med synliggjøring av fremtidsrettede jobbmuligheter, tilrettelegge for økt tilflytting og bærekraftig samfunnsutvikling.

Prosjektbeskrivelse

Etablering av et felles elsertifikatmarked i Norge og Sverige har som mål å utløse 26,4 TWh fornybar energi. Landbasert vindkraft vil etter all sannsynlighet stå for den største andelen av volumet. I nærmiljøet, Fosen og omegn, forventes investeringer i størrelsesorden 12 til 15 mrd de neste 3-5 årene, med opptil 400 installerte vindturbiner. Deretter kommer et betydelig ettermarked innen drift og vedlikehold de neste 20 årene.

Har vi nødvendig rekrutteringsgrunnlag for å ivareta det de muligheter som kommer ?

Er utdanningstilbudet tilpasset de behov som kommer ?

Kjenner vi til interessentene og deres behov?

Dette er blant spørsmålene som har kommet opp gjennom et forprosjekt og en mulighetsstudie som er gjennomført i samarbeid mellom Åfjord Kommune, Rambøll, Proneo og Windcluster Mid Norway i 2012. Analysene som er gjort konkluderer med at nøkkelen til økt sysselsetting og positiv utvikling er å lykkes med å bygge et kompetansemiljø på tvers av bedrifter og kommuner. Skal man lykkes med en slik strategi er tilgangen på kvalifisert og kompetent arbeidskraft avgjørende.

Med dette som utgangspunkt er det definert 2 prosjekter:

1)Fosen Energisenter: Et næringsutviklingsprosjekt med mål om å skape lokale og regionale ringvirkninger av utbyggingen for næringslivet.

2) Vindkraftsamfunn 2.0: Et bolyst/ samfunnsutviklingsprosjekt med mål om å omsette mulighetene vindkraftutbyggingen gir i form av positiv samfunnsutvikling og økt bosetting.

Følgende hovedmålsetting er formulert for synergieffekter av vindkraftutbyggingen:

«Vi skal etablere 200 nye varige arbeidsplasser i region i perioden 2015-2020»

Kontaktopplysninger

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
----------	------	------------------	-------

Funksjon	Navn	Adresse/poststed	Mobil
Søker / Prosjekteier	Åfjord Kommune Org.nr:964982864	Øvre Årnes 7 7170 ÅFJORD	91195237
Kontakt- person	Kjell Inge Skaldebø	Øvre Årnes 7 7170 ÅFJORD	91195237
Prosjekt- leder	Kjell Inge Skaldebø	Øvre Årnes 7 7170 ÅFJORD	91195237

Mottatt offentlig støtte tidligere: Ja

Forstudien fra 2012 det vises til er delvis finansiert av Innovasjon Norge. Forprosjektet til bolystprosjektet på kr 200.000 er i sin helhet finansiert av Åfjord Kommune.

Spesifikasjon**Bakgrunn**

Etablering av et felles elsertifikatmarked i Norge og Sverige har som mål å utløse 26,4 TWh fornybar energi. Landbasert vindkraft vil etter all sannsynlighet stå for den største andelen av volumet. I nærmiljøet, Fosen og omegn, forventer mange investeringer i størrelsesorden 12 til 15 mrd de neste 3-5 årene, med opptil 400 installerte vindturbiner. Deretter kommer et betydelig ettermarked innen drift og vedlikehold de neste 20 årene.

Utbyggingen av vindkraft vil skje i samme tidsrom som gjennomføringen av investeringer i ny kampflybase og samtidig som utviklingen innen havbruk vil fortsette. Kompetanse og arbeidskraft er nøkkelen for å skape varige effekter av de investeringer som vil gjennomføres i regionen. Dette innebærer at regionen må jobbe sammen for å løse de store oppgavene (eksempelvis gjennom Kysten er Klar og prosjektet Arbeidskraftsmobilisering), samtidig som det må igangsettes spissede satsinger.

Med dette som utgangspunkt ble det i 2012 gjennomført en forstudie i samarbeid med Windcluster Mid- Norway, Rambøll og Proneo for å kartlegge muligheter for lokal og regional verdiskapning i kjølvannet av vindkraftutbyggingene. Prosjektet ble støttet av Innovasjon Norge og de viktigste utbyggerne av vindkraft på Fosen. Forstudien har bl.a. gått nærmere inn på mulighetsscenarioet for arbeidsplasser og strategier for å skape varige sysselsettingseffekter.

Noen tall fra mulighetsstudien som illustrerer dimensjonen av den planlagte vindkraftutbyggingen:

- 386 km vei skal bygges
- 3,9 mill m³ stein skal knuses eller flyttes
- Et sted mellom 40 000-400 000 tonn betong (avhengig av fundamenttype)
- 13 000 tonn armering
- 426 km 22v og fiber
- 50.000 krantimer
- Arbeid for 100 - 120 vindkraftoperatører
- Arbeid for 20 - 25 vindkraftingeniører
- osv.

Analysene som er gjort konkluderer med at nøkkelen til økt sysselsetting og positiv utvikling er å lykkes med å bygge et kompetansemiljø på tvers av bedrifter og kommuner. Erfaringer fra utbygginger andre steder viser at lokal verdiskaping og sysselsetting varierer betydelig. Lykkes man ikke med å bygge lokal kompetanse på Fosen er sannsynligheten stor for at mye av den potensielle sysselsettings- og verdiskapingseffekten går tapt ved at mye av det operative arbeidet utføres av utenlandske skiftarbeidere, mens kompetansearbeidsplassene ligger i Trondheim, Oslo el.l.

Prosjektet Vindkraftsamfunn 2.0 etableres i 2013 for å gjennomføre tiltak som gir Nord-Fosen synergieffekter fra vindkraftutbyggingen i form av ungdom som får en karrieremulighet innen fornybar energi, tiltak som fremmer felles bo- og arbeidsregion og et omdømme som når potensielle tilflyttere.

Prosjekt mål

Hovedmål: (langsiktig)

«Vi skal etablere 200 nye varige arbeidsplasser i region i perioden 2015-2020»

Konkrete målsettinger:

«Vindkraftsamfunn 2.0» har følgende konkrete målsettinger:

å sikre god planlegging, koordinering og arbeid mot felles mål på tvers av vindkraftkommuner på Nord-Fosen

- å kartlegge behovet for arbeidskraft i utbyggingsfasen og driftsfasen

å initiere og igangsette kompetanserettede tiltak i samarbeid med utbyggere, leverandører og utdanningsinstitusjoner

kommunikasjon av mulighetene for personer og bedrifter som potensielt kan etablere seg i regionen

- tilbud om veiledning/ bistand for knoppskyting og utvikling av næringsliv

være et nasjonalt forbilde for økt bosetting og positiv samfunnsutvikling for vertskommuner for or vindkraft

- Definere strategier for hvordan vindkraftregionen på Fosen skal utløse synergier innenfor bolyst ift andre regioner (infrastruktur/FoU/arbeidsregion/kompetanseoverføring og samarbeid o.l)

Forankring

Kommunenivå:

Åfjord Kommune har valgt å ta grep og sette av ressurser til satsing for å utløse positive næringseffekter og samfunnsutvikling som følge av vindkraftetableringene i kommunen. Åfjord Kommune ansetter egen vindkraftkoordinator (delstilling fra 2.kv. 2013, helstilling fra 1.kv. 2014) for å følge opp prosjektet. Det har også vært dialog med Roan, Osen og Flatanger om mulig samarbeid. I tillegg vil man bruke arenaen Kysten er klar til å orientere om dette prosjektet og gi overføringsverdi til andre vindkraftkommuner.

Roan Kommune signalisert at de ønsker å delta både i dette prosjektet og andre utviklingsaktiviteter for å skape utvikling i egen kommune. Etter som deltakelse ikke er politisk behandlet enda kalkuleres det ikke med egenfinansiering fra Roan enda, men det vil kunne komme på plass ila våren 2013.

I tillegg er Flatanger og Osen Kommune informert om prosjektet og invitert til samarbeid innenfor de delaktiviteter hvor det er naturlig.

Utbyggere:

SAE Vind og Sarepta som er de største utbyggerne av vindkraft på Fosen har ved flere anledninger uttalt at de ønsker lokal kompetanse og lokale/regionale leverandører i satsingen, og bidra til lokal utvikling. De har støttet forprosjektet i 2012 både finansielt og gjennom deltakelse i styringsgruppe.

Videregående skoler:

I forprosjektet ble rektorene for videregående skolene på Fosen invitert til orienteringsmøte om behovet/ muligheter i kjølvannet av vindkraftutbyggingen. Oppfølging av utdanningsløp blir et viktig tiltak i prosjektet.

Næringsliv:

I tillegg til mulig sysselsettingseffekt hos utbyggere og som følge av indirekte tjenester (alt fra overnatting til brøyting) har Nord-Fosen gode forutsetninger for å bygge en næringsklynge. Bl.a. har Åfjord 3 større entreprenørselskaper som er blant de fremste nasjonalt innenfor sitt område.

I tillegg er det bygd gode relasjoner til Windcluster Mid-Norway (over 60 bedrifter i verdikjeden for vindkraft) og industrimiljøet i Verdal. Windcluster Mid-Norway vil støtte dette prosjektet med og tilgjengeliggjøre kunnskap og kompetanse i prosjektet!

Fylkesnivå:

Det er dialog både med Nord- og Sør-Trøndelag Fylkeskommune om hvilke tiltak som skal iverksettes innenfor næringsutvikling. Selv om utbyggingene i hovedsak skjer i sørfylket ser man på satsingen som en regional sak etter som dette er et naturlig nedslagsfelt mtp næringsutvikling.

Nasjonalt og internasjonalt:

Gjennom samarbeidet med Windcluster Mid-Norway (WMN) etableres det relasjoner både til Midt Sverige via et interreg prosjekt, i tillegg til Sogn og Fjordane og Rogaland nasjonalt. De nevnte regionene er kjerneområdene for vindkraftutbyggingen gjennom det svensk/norske elsertifikatmarkedet. Dette nettverket vil være nyttig for å få og dele erfaringer i bolystprosjektet. Eksempelvis har Dalane etablert den første utdanningsløp for vindtekniker i Norge. På svensk side har de flere års erfaring både med utdanning av vindkraftteknikere, rekrutteringsdatabaser for personell og samt kursing av f.eks montører.

Et siste moment som bør nevnes er relasjoner til NTNU, HiST m.fl. HiST etablerte allerede for et par år siden et utdanningstilbud for vindkraftingeniører i samarbeid med WMN.

Prosjektorganisering

Styringsgruppe:

I forprosjektet har styringsgruppen bestått av Åfjord Kommune, Windcluster Mid-Norway, SAE Vind, Sarepta og Proneo. I tillegg har Tor Ove Nasset i Rambøll deltatt i kraft av å være prosjektleder.

Det antas at styringsgruppen i bolystprosjektet vil bestå dels av representanter fra Åfjord og Roan Kommune, i tillegg til noen eksterne ressurspersoner, deriblant fra Windcluster Mid- Norway.

Prosjektledelse:

Prosjektleder: Kjell Inge Skaldebø (Åfjord Kommune)

Team: Marius Værdal (Proneo) og Tor Ove Nesset (Rambøll).

Samarbeidspartnere

Proneo: Erfaring fra næringsutvikling og samfunnsutvikling.

Rambøll: Bransjekunnskap vindkraft.

Windcluster Mid-Norway: Bred kontaktflate mot næringsliv og nettverk nasjonalt og internasjonalt.

I tillegg ansees utbyggerne SAE Vind og Sarepta som viktige premissgivere og samarbeidspartnere for prosjektet.

Aktiviteter

Fase 1: Forberedende aktiviteter Fosen Energisenter

1.1 Bemanning og operasjonalisering av prosjektet

- Avtaler med ressurspersoner
- Gjennomføring av workshops og utarbeidelse av detaljerte tiltaksplaner

1.2 Kartlegging og strategiske analyser - interne (Fosen) og eksterne forhold

- Kartlegging av kompetansebehov mhp. potensielle utdanningsløp i videregående skole.
- Kartlegge behov for kurs/ etterutdanning i eksisterende næringsliv

Oppsøke andre regioner nasjonalt/internasjonalt for å hente ut erfaringer. Hva ville de gjort rt annerledes?

- Det vurderes i tillegg å gjennomføre en forenklet scenario-bygging for å lage robuste strategier

1.3 Utarbeide strategi og plan for kommunikasjon

- Definere interessentgrupper - lokalt, regionalt, nasjonalt
- Utarbeidelse av budskap
- Definere kommunikasjonstiltak og -kanaler

1.4 Møter/ dialog med regionale interessenter og nasjonale/internasjonale interessenter innen vindkraft

- Koordinering med bolystaktiviteter ifbm kampflybasesatsingen
- Dialog FoU-miljøer, eksempelvis Centre for Sustainable Energy Studies (CenSES) - NTNU

Dialog med andre relevante bolystprosjekter (Boligetablering i distriktene, e, Arbeidskraftsmobilisering o.l.)

Erfaringsutveksling vindkraftregioner i Trøndelag, f.eks Ytre Namdal og Smøla, Hitra, Frøya, a, Snillfjordregionen

- Erfaringsutveksling med vindkraftregionene Rogaland, Sogn og Fjordane, Jämtland, Väster Norrland

Fase 2: Operasjonaliseringsfase

"Vindkraftsamfunn 2.0" etableres som et felles "nav" / kontaktpunkt for:

2.1 Regional samfunns-/ nærings-/ samferdsel-/infrastrukturplanlegging

- Etablere relasjoner til kompetanse miljøer innenfor boligplanlegging
- Workshop med boligutbyggere

Kartlegge de 5- 10 viktigste infrastrukturtiltakene på Nord-Fosen som vil fremme felles bo- og arbeidsregion

- Etablere et tilbud for oppfølging av næringslivs spin-outs/ gründerprosjekter

2.2 Kommunikasjon og informasjon: Kommunikasjonsplan avgjør hvilke tiltak som prioriteres, men det vil dreie seg om tilgjengelighet på nett, utgivelse av informasjonsavis, mediestrategi m.v.

2.3 Kompetanse og utdanning

Hvis man tar utgangspunkt i et estimert behov på en energioperatør per 5 vindturbiner er det et behov for omlag ca 60-100 personer til drift og vedlikehold av parkene. Dette er varige arbeidsplasser som normal rekrutteres lokalt.

Denne aktiviteten legger grunnlaget for utvikling av et utdanningstilbud, med påfølgende arbeidsmarked, innen vindenergi på videregående skole nivå på Fosen i tråd med de behov som utbyggere og turbinleverandører har gjennom:

- å avdekke industriens behov ved å gjennomføre en større undersøkelse.
- å innhente læring fra sammenliknbare utdanningsopplegg i Sverige og Rogaland

Denne aktiviteten vil også fokusere på å avdekke og konkretisere relevante FoU aktiviteter. Man kan se for seg FoU prosjekter som styrker kompetanse og utdanningsaktivitetene som skal gjennomføres. Det er også aktuelt å se på bredere FoU tema relatert til samfunnseffekter av etablering av kraftproduksjon i lokale/regionale miljøer.

Målgrupper

1. Definerte tiltaksgrupper

- Ungdom
- Eksisterende befolkning
- Tilflyttere

2. Privat næringsliv

- Lokale virksomheter med et utviklingspotensial
- Regionale virksomheter i verdikjeden for vindkraft (Verdal, Trondheim osv)
- Utbyggere
- Turbinleverandører

3. Kommuner innenfor felles bo- og arbeidsregion

Resultat

"Energi ut av energi"! Felles tiltaksplan for å maksimere samfunnsutviklingen i vindkraftkommunene på Nord- Fosen for å øke regionens attraktivitet og bolyst.

Etablering av et relevante utdanningstilbud i videregående skole på Fosen rettet mot drift av vindkraftanleggene.

Kommunikasjon og markedsføring av regionen. Dette skal gjennomføres både internt i regionen, n, men også ift. definerte eksterne regioner som er relevante for å øke bolyst på Nord- Fosen - Konkretisering av FoU aktiviteter knyttet til vindkraftutbyggingene på Nord- Fosen.

Effekter

Hovedeffekten av prosjektet er å ligge i forkant med planlegging av tiltak slik at Nord-Fosen er i stand til å omsette de betydelige investeringer som skal gjøres i varig bosetting.

Det er også et mål at utbyggingene og prosjektet, sammen med øvrige satsinger på Fosen, skal bidra til å løse infrastrukturprosjekter som gir større arbeidskraftmobilitet.

Tids- og kostnadsplan

Tidsplan

Fase 1: Forberedende aktiviteter Fosen Energisenter

1.1 Bemanning og operasjonalisering av prosjektet

Start: 2.kv. 2013

Slutt: 2. kv. 2013

Deretter administrative aktiviteter ut perioden.

1.2 Kartlegging og strategiske analyser - interne (Fosen) og eksterne forhold

Start: 2. kv. 2013

Slutt: 2. kv. 2014

1.3 Utarbeide strategi og plan for kommunikasjon

Start: 3. kv. 2013

Slutt: 4. kv. 2013

1.4 Møter/ dialog med regionale interessenter og nasjonale/internasjonale interessenter Start: 2.kv. 2013

Slutt: 1. kv. 2014

Fase 2: Operasjonaliseringsfase

2.1 Regional samfunns-/ nærings-/ samferdsel-/infrastrukturplanlegging

Start: 1. kv. 2014

Slutt: 3. kv. 2015

2.2 Kommunikasjon og informasjon

Start: 1.kv. 2014

Slutt: 4.kv. 2015

2.3 Kompetanse og utdanning

Start: 1.kv. 2014

Slutt: 2.kv. 2015

Tidsplanen angir estimat for når aktiviteter vil gjennomføres for å nå følgende milepæler:

M1 (4.kv.2013): Det er lagt robuste strategier for bolystsatsingen og etablert relasjoner strategiske samarbeidspartnere. (Sammenfaller med forventet investeringsbeslutning i Sarepta og SAE Vind)

M2 (2.kv. 2014): Satsingen har blitt synlig regionalt og nasjonalt. Infrastrukturtiltak kartlagt. Behov for kompetanse kartlagt.

M3 (2. kv. 2015): Beslutningsgrunnlag utdanningsløp. Nord-Fosen tydelig posisjonert som et en region med jobbmuligheter innen vindkraftrelatert virksomhet.

Kostnadsplan

Tittel	2013	2014	2015	2016	2017	SUM
1.1 Administrasjon/ operasjonalisering	100 000	50 000	50 000			200 000
1.2 Kartlegging og analyser	300 000	50 000	50 000			400 000
1.3 Kommunikasjonsstrategi/p lan	100 000	100 000				200 000
1.4 Mobilisering av samarbeid/nettverksarbeid	150 000	150 000				300 000
2.1 Infrastrukturplanlegging - bo og arbeidsreg.	100 000	300 000	200 000			600 000
2.2 Kommunikasjonstiltak	200 000	300 000	200 000			700 000
2.3 Etablering av utdanning	200 000	200 000	200 000			600 000
Sum kostnad	1 150 000	1 150 000	700 000			3 000 000

Finansieringsplan

Tittel	2013	2014	2015	2016	2017	SUM
Kommunal- og regionaldepartementet	575 000	575 000	350 000			1 500 000
Åfjord Kommune	575 000	575 000	350 000			1 500 000
Sum finansiering	1 150 000	1 150 000	700 000			3 000 000

Geografi

1630-Åfjord, 1632-Roan

Vedleggsliste

Dokumentnavn	Filstørrelse	Dato